

Een jaar bij de ijsberen

Het logboek van de Nederlandse
Spitsbergen Expeditie 1968-1969

BEZORGD EN INGELEID DOOR
HANS BEELEN, KO DE KORTE EN FINEKE TE RAA

Nederlandse Stichting
voor Zeevogelonderzoek

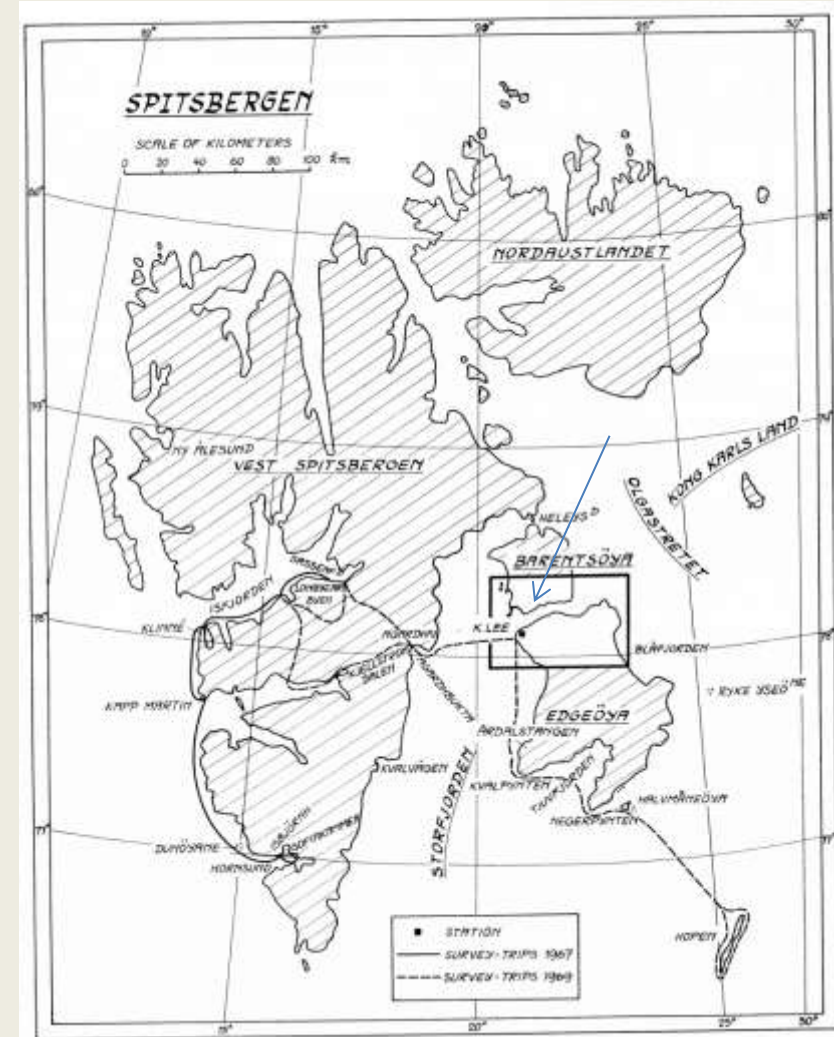
WILLEM BARENTSZ STICHTING
Arctisch Centrum Groningen

Onderzoeksstation ‚Kapp Lee‘ op Edgeøya

De Nederlandse Spitsbergen-Expeditie 1968-1969

Logboek, 26 november 1968

“26/11 Matige wind uit het O., betrokken weer. Ko had een slaappil genomen en werd pas om half 3 's middags weer wakker. Piet maakte een skitochtje; het geweer dat bij skimanoevres altijd moeilijkheden opleverde wordt nu, nadat Paul er een band bij aan heeft gezet, als een rugzak gedragen, hetgeen uitstekend bevalt. Eric vervolmaakte het laboratorium verder met een plank voor alle injectiespullen. Onduidelijk radiocontact met Scheveningen; de radio unie was aan de lijn ‘ik versta U slecht, kan ik een opname maken?’ Vanaf Freemansundet tot een eind voorbij het Sterneiland is weer een brede strook open water gekomen. Paul en Eric hadden keelklachten.”

de winterploeg (augustus 1968-september 1969)

Eric Flipse

Paul W.J. de Groot

Ko de Korte

Piet Oosterveld

Dr. Anne van Wijngaarden

Nico Vergouw

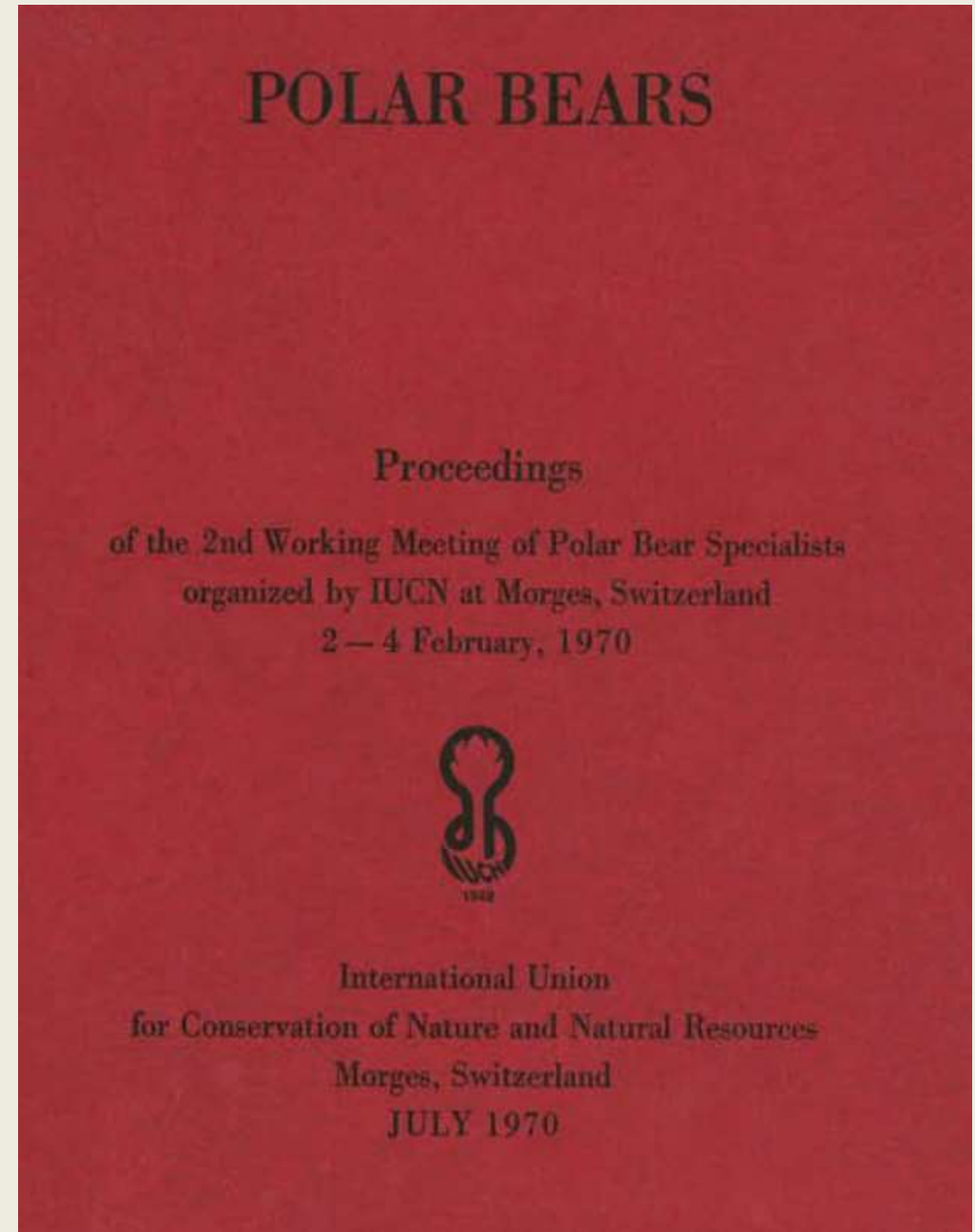

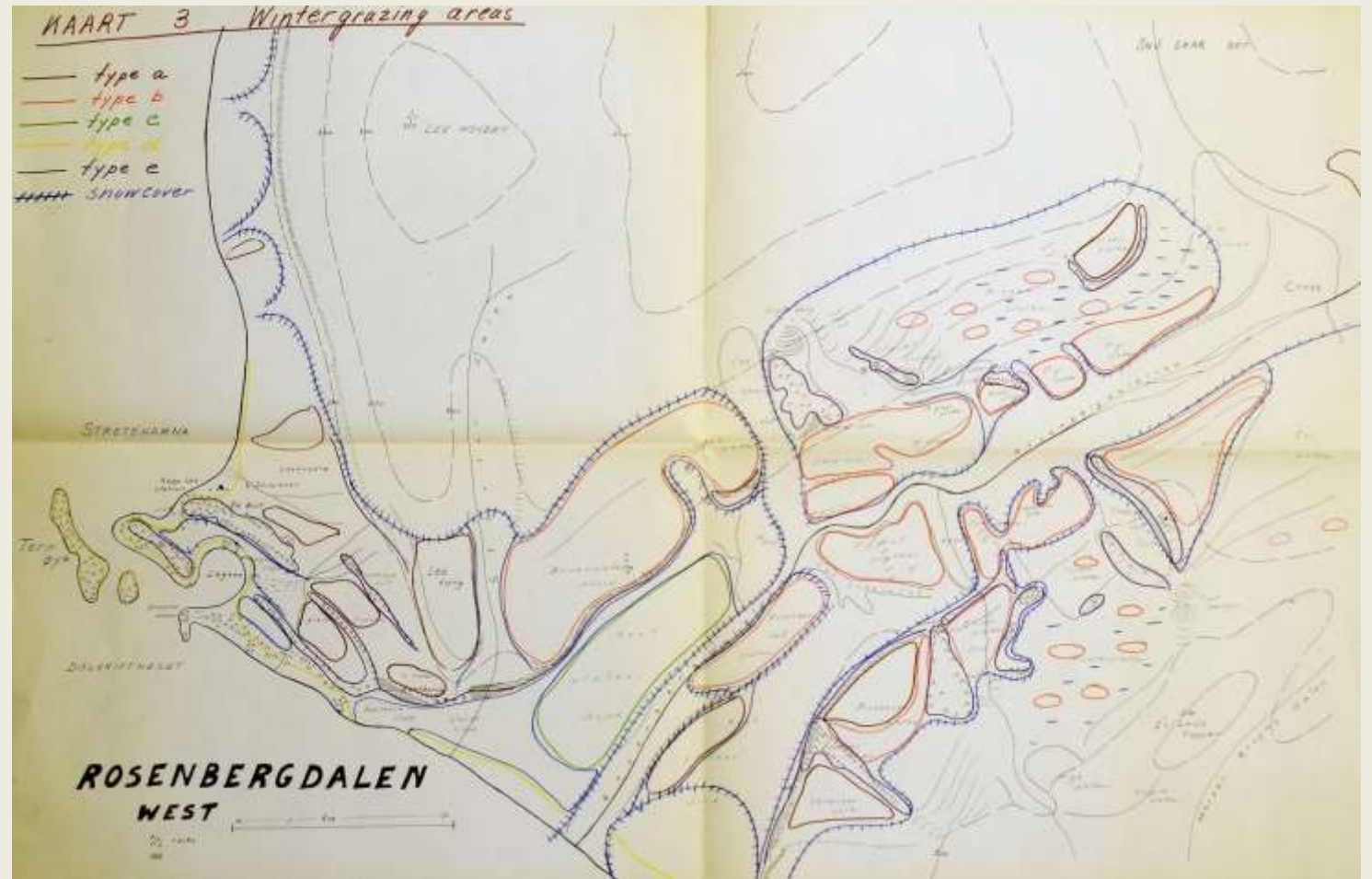
ijsbeeronderzoek

- Oosterveld, P., 'Letter, dated 27/1/1970, from [...] P. Oosterveld to Dr. C.W. Holloway, and a preliminary report (No. 2, dated November 1969) on the Dutch Polar Bear Research Expedition to Svalbard in 1968-1969, and plans for the 1970 programme', in: *Polar Bears, Proceedings of the Second Working Meeting of Polar Bear Specialists, Morges, Switzerland – February 2nd-4th 1970* (Morges 1970), 76-84.

rendieronderzoek

vogelonderzoek

vegetatieonderzoek

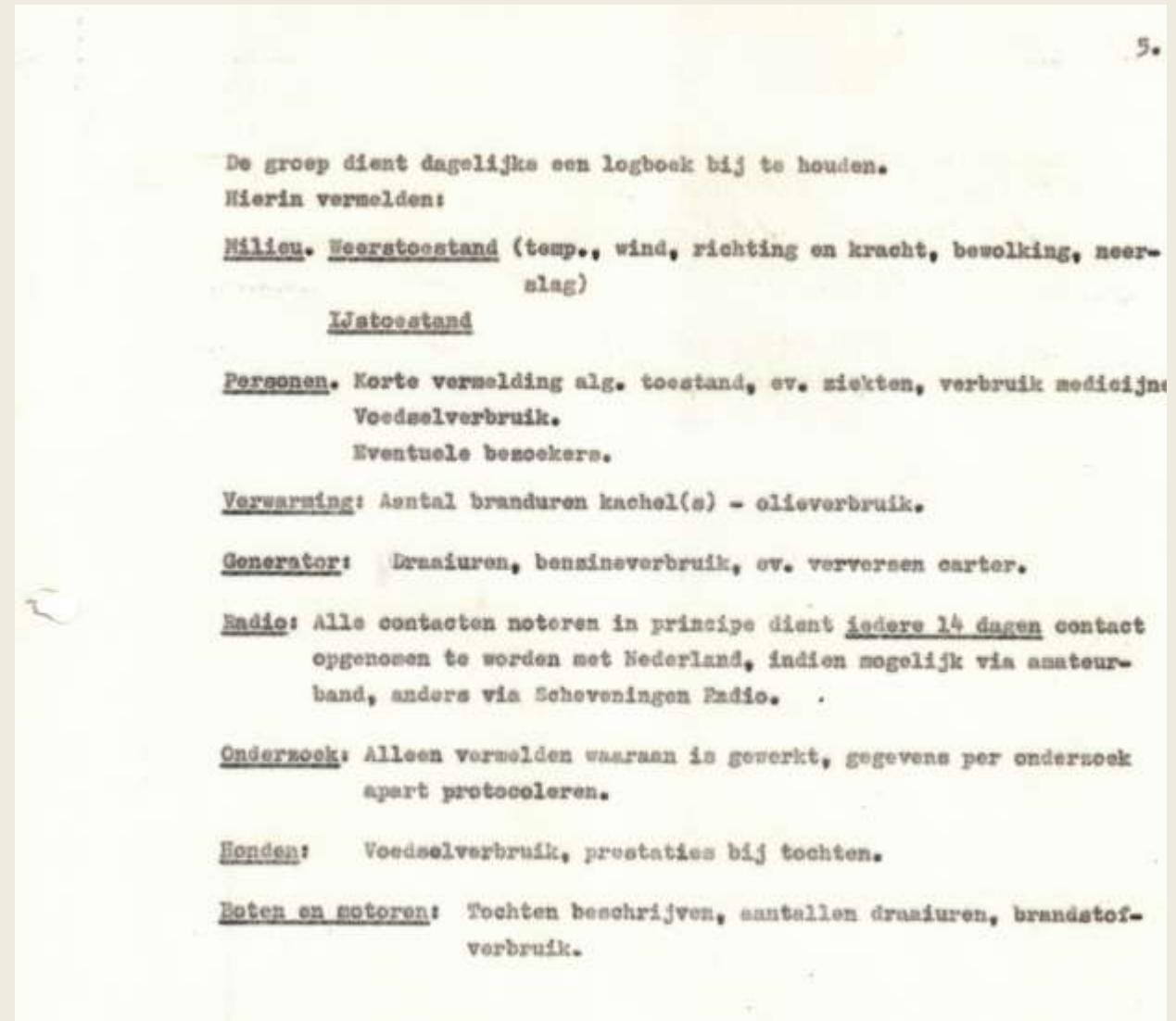
“Eric ruimde de slaaphut op en richtte die in voor andere doeleinden; Ko en Paul pakken onder verheugde kreten hun privé spullen uit en Piet moste voort .”

(Logboek, 28 november 1968)

List of lichens collected by the
Netherlands Spitsbergen Expedition '68-'69.

Werkopdracht van het RIVON voor de Nederlandse Sectie van het Internationaal Ijsbeeronderzoek

“De groep dient
dagelijks een
logboek bij te
houden.”

27/8 zelfde weer, idem +1-3%

28/8 Lint draait naar N, ijs begint
weg te drijven, middags een uur storm N.O.
Nu hiet d'iel is, vloer gelept en
masten opgericht de lading overgedragen
aan het deam zeep .. +2-2.

Rijnparade

29 aug. Is magere gansche dag met
iismiddag, liek er een storm op te
staan maar viel gelukkig af. Nu.
Alle gansschotten gelaide door
ijsvloed, maar op 2.30 meter
afgevaard worden. Het gansje van
de lading is dan al bij de hand.
Het deam van de deam.

30 aug. mooi weer. Pas brack gansche
Finspanner van verwaling gans-
schotten.
Twee deam gansche door de

Longyearbyen 15.3.69

kleine ijsbergen gedaan bij Fribel en
aanvullend van de klappen lading
behalven. Yeld gansche op het
gansche. Eerder onderhand met
de gansche over allerlei boden
3. hand alleen maar gansche
gansche.

Longyearbyen 17.3.69

is bekend ^{de} van kanten van Fribel
om allerlei klappen lading op
te halen. Er is aan de gansche
de gansche van de gansche.
Het een deel van de gansche, en
naast nog een lading gansche
lygplakt worden. Utoping komt nu
in de nacht op de gansche.
De rest van de dag lading aan
klappen.

is middags laat ingetrokken, eerst met een meeuwvlok
bevocht, vervolgens twee haarden in een blok,
Daarna ~~is~~ in Trivandrum naar inoormeeroven
gevoerd, onder reukloos. Het meer blijft
behouden. No

15-7 is Oosters een roos, daarna gelede dag
miltig. Na heest van de kerkolowie ging van
een geander drum ingetrokken, deze bleef
gehoort van de heest en geen kennis rest
gevoert was. Na rest meer naar inoormeer
was het lagerde het meer. Er was
bl. jager verseneld. Paul was en handiger

Opmerking:

Naar	kamer nr.	}	De Heer
	pand nr.		Mw
Van	kamer nr.	}	De Heer
	pand nr.		Mw

0.00. Bij de zeehonden, licht spectrum.
 0.30 Faetsie
 1.00. Zwemmend van de kust. aan land bij zeehonden
 1.15. Eet zeehonden
 1.30. Wandelt bij olievraten
 1.40 hupje pelvis/rode 1.55. loopt 60 m. op Erikof.
 pakom uit rij. gewee doet hem 7 m. tenjederia 12.00 pelvis/om 2.20
 2.25 vertrek lang koudlog. 2.30 speelt bij hoge rotpartij 15 min met
 rendierpot. 2.45 laat horen op een die zijde 2.15/35/4.00/
 04.15 been slaapt nog op rots
 05.10 ligt nog op rots maan kijkt naar me en "suuift"
 legt daarna kop ween op poten

0.515 vandenwesen (over hennel?)

11.10 slapend aangebluffen bij eerste rotspartij aan deze zijde.
 11.25 draait of lang beekdel - drinkt en waadt in stroomen.
 11.40 bij zeehonden op strand (eten) 12.00/15 12.20 Pelvis/rode 40/15.00/
 13.10 vertrokken faetsie.
 14.05-14.25 Zwembroed van de kust, over skand naar zeehonden, nog over skand chruud lang
 14.35. Lange strom - 15.00 naar hoge rots om rust na sturen upegeant 20/40
 15.45 Vertrokken over rots na def. sturen v. upegeant 16.00 aan meer, over tuensin
 16.10. Runt bij eerste rotspartij 50/ 17.15/18.10/19.10/45/20.30/ naar ~~hupje~~ been
 skand. hupje zeehond. uetie om 21.00 21.30 Pelvis/rode 22.10/22.45 faetsie

10.45. Slapend bij eerste rots. als gestien 12.10/45
 13.05 lang beek naar strand, bij zeehonden
 13.35. te water in zee, waden. 13.45 lang naar hut, hupje
 zitten onder water pelvis/rode
 14.10/35 Op eest naar landover, met hupje door het
 Kerkkraam 40/ over skand vertrokken vordy zeerots.
 15.30 zeehonden eten op het skand 15.37 vertrek; lang beek skand
 mee naar boven. waantij hij om de 20 m. gaat zitten en af
 en toe een roll-macht, runt op breuen op geen van rotsachtige
 gedeelte 15.45/
 15.50 runt van middelste rots 18.10/
 19.20 komt in de boren bij aemolken van vuer (af. verbr.) ren bij hoge
 rots, lang bij Pelvis/rode 19.25/30/ tyden deumen v. upegeant
 19.45 laat zed 20 m. veyagen dan met stak op blik te slaan en verduypt
 even later uitken hembrug bij antenne ment.

enkele thema's van het logboek

- opbouw van het station
- wetenschappelijke werkzaamheden
- observaties van de natuur
- weersomstandigheden
- post en communicatie
- contact met het thuisfront
- bezoeken en tochten
- groepsdynamiek en levensritme
- bijzondere gebeurtenissen (ijsbeervangsten, brand)

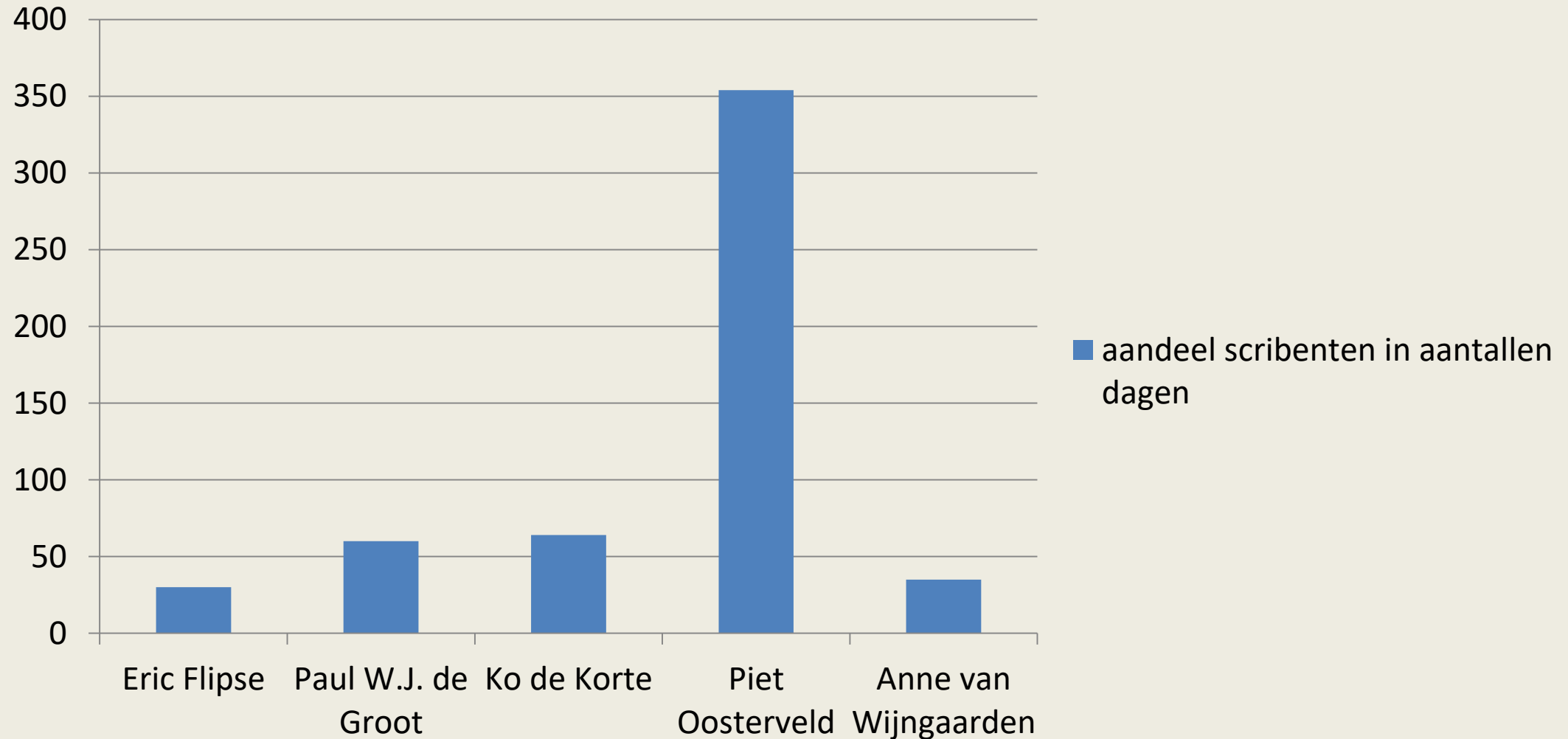

een gewone werkdag (27 mei 1969)

“27/5 Eric vertrok om 4 uur naar de Würzburger hütte om de radio op te halen. Was om 2 uur 's middags terug. Op Barentzøya vond hij het eerste nest met 2 eieren van een burgemeester; verder lag er daar nog behoorlijk sneeuw. Gehele dag betrokken weer met temperaturen iets onder het vriespunt, hetgeen de begaanbaarheid van sneeuw, ijs en toendra verbeterde. Ko maakte, evenals Piet gisteren een venster in z'n kamer, door een stuk isopoer achter de doorzichtige plaat uit te snijden. Hij bezocht herhaalde malen de zeekoeten alias Xanthoria rots. Paul werkte even aan de beer, maar met vorst is dat geen doen. Piet maakte een begin met de sneeuwkartering in het Rosenbergdal. Binnenshuis prepareerde Ko een stormvogel en een burgemeester terwijl Piet zich met korstmossen onledig hield. Eric sliep bij.”

auteurs van het Logboek

aandeel scribenten in aantallen dagen

plechtstatige ironie

- „vertrekken van ons goed voorziene hotel“
- „verbeterde het record uitrusten“
- „het edele Mahjongspel“
- „vertelde enige geschiedenissen van Bruintje Beer“
- „vlieg-, spring-, kruip- en kriebeldiertjes“
- „er werd copieus gastronomisch gedineerd“
- „was in de cleanende sector werkzaam“

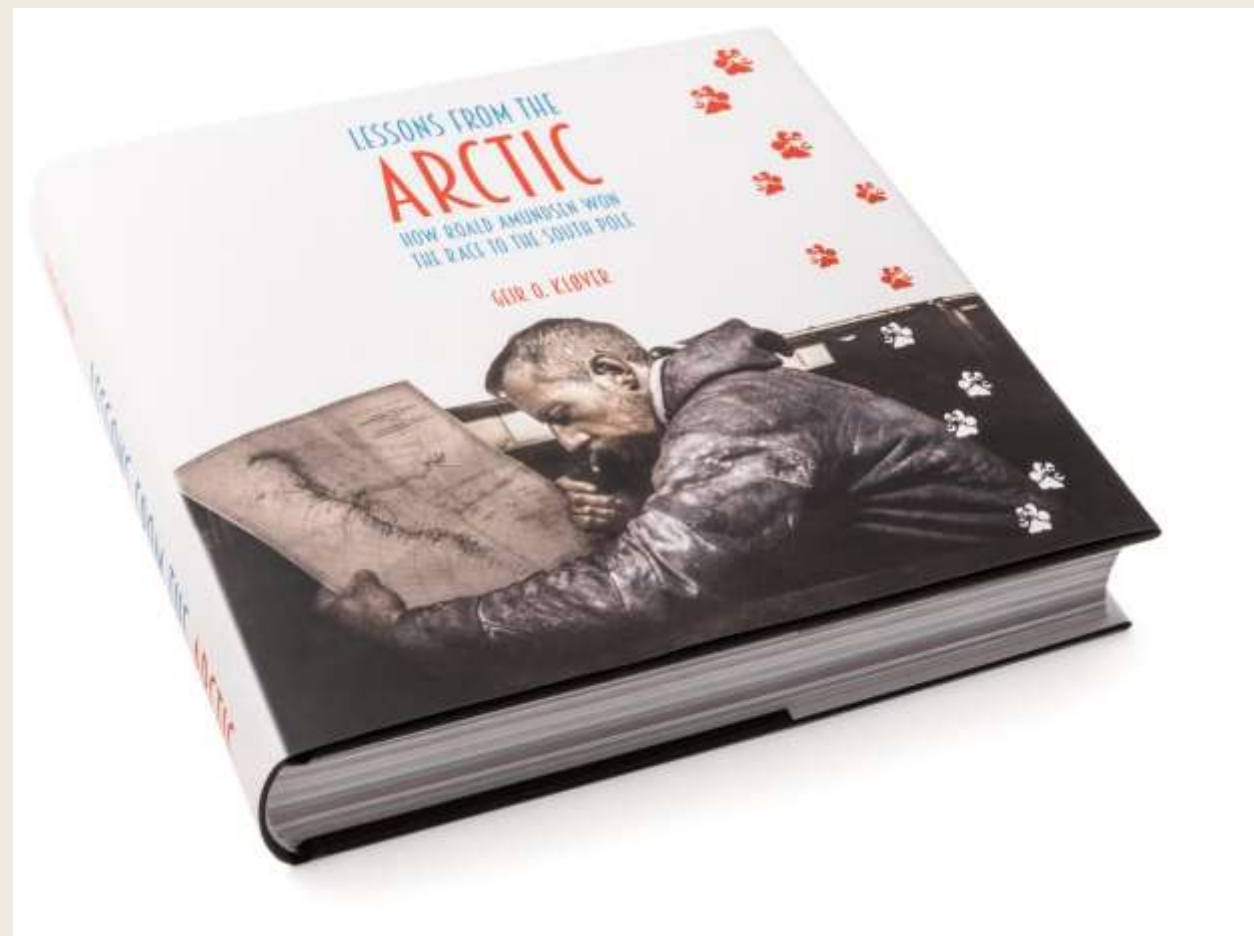
andere bijzonderheden

- (quasi-)Noorse uitdrukkingen
- zelfbedachte plaatsnamen
- Engelse vaktermen
- originele samenstellingen
- namen voor beren en vossen
- running gags
- Dichtgesorpt, bamser problemer
- Van Vingårdenklyfta
- bearden, recoveries
- beschavingshoofdpijnaanval
- Barend, Ijsbrand, Brommer, Vlekje

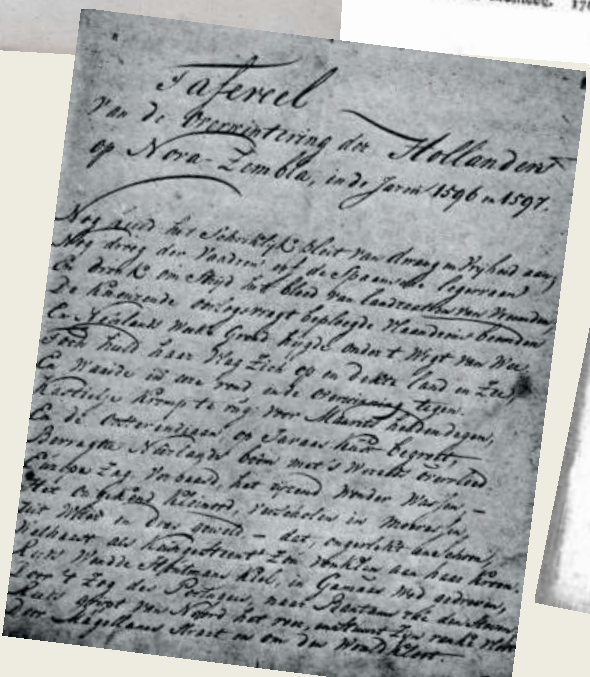
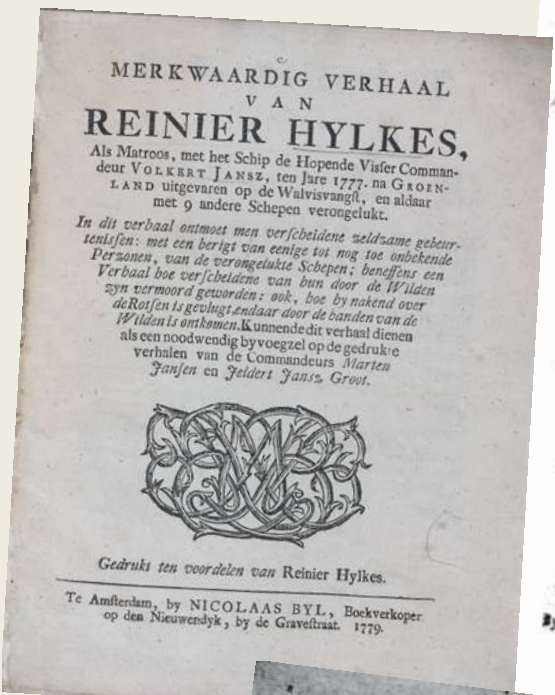
,het onversneden expeditieleven' (Louis Beyens)

Geir O. Kløver: Lessons from the Arctic (2017)

‘overwinteringsliteratuur’

Een jaar bij de ijsberen

Het logboek van de Nederlandse
Spitsbergen Expeditie 1968-1969

BEZORGD EN INGELEID DOOR
HANS BEELEN, KO DE KORTE EN FINEKE TE RAA

WP

Eric Flipse, Paul W.J. de Groot,
Ko de Korte, Piet Oosterveld

Een jaar bij de ijsberen

*Het logboek van de Nederlandse
Spitsbergen-Expeditie 1968-1969*

BEZORGD EN INGELEID DOOR HANS BEELEN,
KO DE KORTE EN FINEKE TE RAA

MET MEDEWERKING VAN LOUWRENS
HACQUEBORD EN THOR S. LARSEN

ZUTPHEN: WALBURG PERS, 2022

(WERKEN VAN DE LINSCHOTEN-VEREENIGING
122)

doelen van de editie

de brontekst...

- getrouw en onverkort weergeven
- leesbaar en begrijpelijk presenteren door woordverklaringen en glossarium
- plaatsen in historische en wetenschapshistorische context
- visualiseren met aanschouwelijke kaarten, afbeeldingen en foto's
- toegankelijk maken als vertrekpunt voor nadere analyse en verder onderzoek

onderdelen van de editie

- vier inleidingen
- vier biografische portretten

- integrale brontekst
- toegevoegde documenten
- editorische verantwoording

- 210 kaarten, afbeeldingen en foto's in z/w en kleur

- glossarium
- registers
- bibliografie
- register op geografische, persoons-, dier- en scheepsnamen

Inleiding 1

Louwrens Hacquebord:

De plaats van de
overwintering op Edgeøya,
Spitsbergen in de
geschiedenis van het
Nederlandse Arctisch
onderzoek

Inleiding 2

Thor S. Larsen:

Ijsberen – verleden, heden
en toekomst.

Onderzoek en
waarnemingen gedurende
meer dan 50 jaar

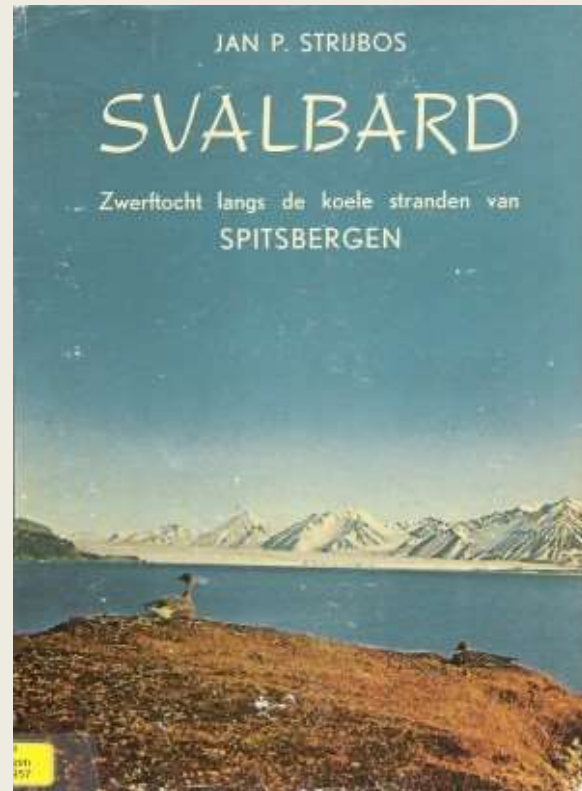
Inleiding 3

Fineke te Raa:

Vorbereiding en
afwikkeling van de
Nederlandse Spitsbergen-
Expeditie 1968-1969

Inleiding 4

Biografische portretten van
de vier overwinterende
expeditiedeelnemers:

Eric Flipse

Paul W. J. de Groot

Ko de Korte

Piet Oosterveld

integrale brontekst inclusief bijlagen
19 juli 1968 – 27 september 1969, 67.746 woorden

aanvullende bronnen

- Werkopdracht RIVON voor de Nederlandse Sectie van het Internationaal Ijsbeeronderzoek
- Desideratalijst Zoölogisch Museum Amsterdam voor het verzamelen van vogels in Spitsbergen
- Verslag Eric Flipse van de Noorse zomereexpeditie aan boord van de *Polstjerna*, 2 augustus-3 september 1968
- Dagboek Nico Vergouw, 11 augustus-2 september 1968
- Werkopdracht voor Paul W.J. de Groot voor zijn verblijf op Barentsøya, maart 1969
- Brief Ko de Korte aan Anne van Wijngaarden, Longyearbyen, 17 maart 1969
- Fragment dagboek Paul W.J. de Groot ter vervanging van de ontbrekende Bijlage 4 (Tocht Paul W.J. de Groot en Eric Flipse naar Longyearbyen, 19 april-2 mei 1969)

dagboekje Nico Vergouw (11 augustus-2 september 1968)

M 26 Vandaag de vloer afgemaakt verder met bieren
om 12 uur begon het te sneeuwen 30 m
prachtig ~~de vloer~~ het vanavond werd het
weer helder met 3 graden vorst.
het weer H sneeuw H sneeuw geheel bewolkt
H H onbewolkt + 40 oost

+3
-2

geheel bewolkt met zo lichte sneeuw
temp max +1 -1 wind + Noord.
bloemkool
geen Limmellus in het poolgebied

glossarium

kerk <zn> bijnaam voor de achtkantige pelsjagershut met koepelvormig dak uit 1904, vlakbij het station, die (aanvankelijk) als toilet werd gebruikt. Later o.m. gebruikt als opslag voor hondenvoer en voor door Ko de Korte en Paul W.J. de Groot geprepareerde vogels. Eerder in gebruik als overwinteringsverblijf van jagers in 1904-1905, 1906-1907, 1929-1930, 1933-1934 en 1935-1936. *zij hebben, getuige de drukbetreden paden het pelsifood in de kerk ontdekt, waarvan de deur niet meer dicht kon tengevolge van opgewaaide sneeuw* (Logboek 6 november 1968).

kerkgang <zn>, **naar de kerk gaan** <ww> gebruik maken van het toilet in de pelsjagershut bij het station. *Tijdens onze dagelijkse 'kerkgang' belegerd en omsingeld door één ijsbeer* (Logboek 17 september 1968).

plaatsnamen met een knipoog

Stövlardalen meest westelijke zijvallei van Rosenbergdalen. Naar de merknaam *Graninge stövlar* van de door de expeditie gebruikte Zweedse laarzen. *Piet deed beestjes en mos en zocht 's middags Stövlardalen af naar bijzonderheden, die er niet bleken te zijn (Logboek 9 augustus 1969).* Zie ook **Äkta Graninge stövlar** en een a met twee puntjes.

Mammuth-gletsjer permanente grote sneeuwafzetting in 'Stövlardalen', zo genoemd omdat Piet Oosterveld had gedroomd dat er een mammoet in was bevroren.

bronnen: literatuur, aandacht in de media

Een jaar bij de ijsberen

Het logboek van de Nederlandse Spitsbergen Expeditie 1968-1969

Een jaar bij de ijsberen

Het logboek van de Nederlandse
Spitsbergen Expeditie 1968-1969

BEZORGD EN INGELEID DOOR
HANS BEELEN, KO DE KORTE EN FINEKE TE RAA

WILLEM BARENTSZ STICHTING
Arctisch Centrum Groningen

Nederlandse Stichting voor
Zeevogelonderzoek

dank voor
alle steun en
jullie
aandacht!

